

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Філологічний факультет

Кафедра германської філології

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ

Завідувач кафедри

_____ / _____

(протокол № _____ від _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІТЕРАТУРА НІМЕЦЬКОМОВНИХ КРАЇН

для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти: _____ другий (магістерський) _____

Галузь знань: _____ 01 Освіта / Педагогіка _____

Спеціальність: _____ 014.021 Середня освіта. Англійська мова і література _____

Освітня програма: _____ 014.02 Середня освіта. Мова і література (англійська, німецька), перша – англійська _____

Розробники:

І. Ю. Жигоренко, кандидат філологічних наук, доцент,

Г. Ю. Мінькова, асистент.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми _____

Коноваленко Т.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Галузь знань <i>01 Освіта / Педагогіка</i> Спеціальність: <i>014.021 Середня освіта.</i> <i>Англійська мова і</i> <i>література</i> Освітня програма: 014.02 Середня освіта. Мова і література (англійська, німецька), перша – англійська	Обов'язкова	
Блоків – 2 у тому числі: курсова робота – навчальна практика –		Рік підготовки:	
		2-й	-й
		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		3-й	-й
		Лекції	
		22 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Навчальна практика**	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		58 год.	год.
Тижневих годин – 3		Вид контролю екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою лекційного курсу «Література німецькомовних країн» є формування і студентів чіткого уявлення про основні художньо-естетичні особливості літератури Німеччини шляхом послідовного звернення до ментальних, історико-культурних, соціальних та художніх особливостей німецької культури та словесності різних історико-літературних періодів.

Завданнями вивчення дисципліни є: ознайомлення зі специфікою розвитку німецькомовних літератур в контексті історії світової культури; висвітлення загальних закономірностей формування національної літератури; формування уявлення про особливості менталітету та художнього бачення світу представників німецької нації; засвоєння студентами особливостей німецької літератури у процесі аналітичної роботи над текстами художніх творів.

3. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності

ЗК6 Аналіз та синтез. Здатність аналізувати, синтезувати, оцінювати, виявляти педагогічні проблеми і виробляти рішення щодо їх усунення; здатність вчитися; автономія; здатність вдосконалювати власне навчання, включно з розробленням навчальних і дослідницьких навичок.

ЗК7 Систематизовані загальні знання. Здатність до використання знань фундаментальних наук в обсязі, необхідному для освоєння дисциплін циклу професійної підготовки.

Фахові компетентності

ФК2 Здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, глибокими знаннями з англійської та німецької мов, теорії та історії цих мов, світової літератури, методик навчання англійської, німецької мов та світової літератури;

ФК3 Здатність знаходити, використовувати навчальну й наукову інформацію, у тому числі іншомовну, в галузі філології та методики викладання на паперових та електронних носіях, проводити навчально-пошукову діяльність із використанням праць видатних теоретиків;

4. Результати навчання

РН Р1 - основ загальнотеоретичних та професійних дисциплін у обсязі, необхідному для проведення науково-дослідної роботи;

РН З34 - спілкуватися письмово й усно в іншомовному соціумі в рамках професійного й наукового спілкування;

РН З35 - володіти основними поняттями, термінами, положеннями мовознавства та літературознавства, орієнтуючись на здобутки сучасної науки;

РН С1- упорядковувати отримані теоретичні та практичні дані щодо дослідження в мові та літературі.

5. Програма навчальної дисципліни

Блок 1. Literatur von ihren Anfängen bis zum Ende des 19-ten Jahrhunderts

Thema 1. Deutsche Literatur von ihren Anfängen bis zum Ende des frühen Mittelalters.

Althochdeutsche Literatur in der Karolingerzeit (750-900). Literatur aus der Zeit der Ottonen und frühen Salier (900-1050). Buß- und Heilsdichtung in der Zeit der Salier, vorhöfische Dichtung und Spielmannsdichtung (1050-1170).

Thema 2. Hoch und Spätmittelalter (1170-1500).

Literatur des Hochmittelalters (1170-1250). Der höfische Roman (höfisch-ritterliche Epik); Heldenepik; Minnesang. Literatur des Spätmittelalters (um 1250-1500): Ende der ritterlich-höfischen Kultur; Geistliches Drama.

Thema 3. Humanismus und Reformation (1470/80-1600).

Zeitalter der Entdeckungen. Deutscher Humanismus. Die Reformation. Drama.

Thema 4. Barock (1600-1700).

Absolutismus: Dreißigjähriger Krieg. Epik des Barock: Die Kategorien des Romans; Die bekanntesten Vertreter. Drama des Barock. Lyrik des Barock: Sonett; Die bekanntesten Vertreter; Epigramm und Emblem.

Thema 5. Pietismus, Rokoko und Empfindsamkeit (1670-1780).

Pietismus (1670-1740). Rokoko (1730-1750). Empfindsamkeit (1740-1780).

Thema 6. Aufklärung (1720-1785)

Die Aufklärung in Westeuropa und in Deutschland: Moralische Wochenschriften; Johann Christoph Gottsched (1700-1766). Literaturstreit. Reformierung des Theaters. Die bekanntesten Vertreter: Gotthold Ephraim Lessing (1729-1781); Christoph Martin Wieland (1733-1813); Georg Christoph Lichtenberg (1742-1799).

Thema 7. Sturm und Drang (1767-1785/90)

Literarische und politische Situation. Drama des Sturm und Drang. Roman. Ballade.

Thema 8. Klassik (1786-1805).

Johann Wolfgang von Goethe: Goethes klassische Dramen; Goethes Lyrik. Friedrich von Schiller: Schillers Lyrik; Schillers Dramen.

Thema 9. Zwischen Klassik und Romantik (1793 -1811).

Oden und Hymnen. Trauerspiel. Elegien. Jan Paul. Heinrich von Kleist. Kants Philosophie. Das Problem der Gerechtigkeit.

Thema 10. Romantik (1798-1830).

Frühromantik. Spätromantik. Von der Romantik zum Biedermeier.

Thema 11. Biedermeier (1815-1850).

Politische Situation. Adalbert Stifter. Franz Grillparzer.

Thema 12. Junges Deutschland (1830-1850).

Drama und Lyrik. Heinrich Heine. Georg Buchner. Dietrich Grabbe.

Блок 2. Literatur der neuen Zeit

Thema 13. Poetischer Realismus (1850-1890).

Bevorzug des Historischen. Die literarischen Formen der Epoche. Die wichtigsten Vertreter.

Thema 14. Naturalismus (1880-1900).

Naturalismus im europäischen Ausland. Die wichtigsten Vertreter. Sekundenstil. Dramentheorien. Die Überwindung des Naturalismus.

Thema 15. Literatur der Jahrhundertwende (1890-1920).

Die wichtigsten Vertreter. Mysterienspiel und lyrisches Drama. Impressionismus. Lyrische Prosadichtung.

Thema 16. Expressionismus (1910-1925).

Genese des Begriffs. Die neuen Themen. Drama als Bühnenkunststück. Auflösung der expressionistischen Bewegung.

Thema 17. Literatur der Zwanziger Jahre (1918-1933).

Weimarer Republik. Verschiedene Wege Dichterischer Gestaltung. Montage, Collage, Assoziationen, „Essayismus“. Satire und Lyrik.

Thema 18. Deutsche Literatur im Exil (1933-1945).

Bücherverbrennung. Historischer Roman. Exil und Nationalsozialismus als Themen. Innere Emigration.

Thema 19. Literatur der BRD (1945-1990).

Literatur der Nachkriegszeit. „Gruppe 47“. „Gruppe 61“. Literatur von Frauen. Postmoderne.

Thema 20. Literatur der DDR.

Erste Phase: Antifaschistische Literatur. Zweite Phase: Schematisierte Wirklichkeitsdarstellung. Dritte Phase: Konsolidierung. Drama; Lyrik; Literarische Vorbilder.

Thema 21. Literatur im wiedervereinigten Deutschland (seit 1990).

Fall der Mauer. Umgang mit Stasi-Akten. Kristallisationspunkt Berlin. Stücke und Zeitroman.

Thema 22. Literatur Österreichs seit 1945.

„Wiener Gruppe“. Lyrik. Hörspiel. Prosa: Drama seit Mitte der 60-er Jahre. 5. Prosa und Lyrik seit den 70-er Jahren.

Thema 23. Literatur der deutschsprachigen Schweiz seit 1945.

Literatur vor 1945 und Situation nach 1945: Romane der 60-er Jahre: Thema: Krankheit und Tod. Freude am Erzählen. Schweizer Mikrokosmos. Botschaften vom Ende.

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Блок 1. Literatur von ihren Anfängen bis zum Ende des 19-ten Jahrhunderts												
Thema 1. Deutsche Literatur von ihren Anfängen bis zum Ende des frühen Mittelalters.	9	2	1			6						
Thema 2. Humanismus und Reformation (1470/80-1600).	8	2				6						
Thema 3. Aufklärung (1720-1785)	9	2	1			6						
Thema 4. Sturm und Drang (1767-1785/90)	7	1				6						
Thema 5. Klassik (1786-1805).	6	1	1			4						
Thema 6. Romantik (1798-1830).	9	2	1			6						
Усього годин	48	10	4			34						
Блок 2. Literatur der neuen Zeit												
Thema 7. Naturalismus (1880-1900).	7	2	1			4						
Thema 8. Expressionismus (1910-1925).	7	2	1			4						
Thema 9. Literatur der BRD und der der DDR (1945-1990).	7	2	1			4						
Thema 10. Literatur im wiedervereinigten Deutschland (seit 1990).	7	2	1			4						
Thema 11. Literatur Österreichs seit 1945.	7	2	1			4						
Thema 12. Literatur der deutschsprachigen Schweiz seit 1945.	7	2	1			4						
Усього годин	42	12	6			24						
Усього годин	90	22	10			58						

7. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	Thema 1. Deutsche Literatur von ihren Anfängen bis zum Ende des frühen Mittelalters. Humanismus und Reformation. Althochdeutsche Literatur in der Karolingerzeit (750-900). Literatur aus der Zeit der Ottonen und frühen Salier (900-1050). Buß- und Heilsdichtung in der Zeit der Salier, vorhöfische Dichtung und Spielmannsdichtung (1050-1170).	2
2	Thema 2. Humanismus und Reformation (1470/80-1600) Zeitalter der Entdeckungen. Deutscher Humanismus. Die Reformation. Drama.	2
3	Thema 3. Aufklärung (1720-1785) Die Aufklärung in Westeuropa und in Deutschland: Moralische Wochenschriften; Johann Christoph Gottsched (1700-1766). Literaturstreit. Reformierung des Theaters. Die bekanntesten Vertreter: Gotthold Ephraim	2

	Lessing (1729-1781); Christoph Martin Wieland (1733-1813);	
4	Thema 4. Sturm und Drang (1767-1785/90) Georg Christoph Lichtenberg (1742-1799). Literarische und politische Situation. Drama des Sturm und Drang. Roman. Ballade. Thema 5. Klassik (1786-1805). Johann Wolfgang von Goethe: Goethes klassische Dramen; Goethes Lyrik. Friedrich von Schiller: Schillers Lyrik; Schillers Dramen.	2
5	Thema 6. Romantik (1798-1830). Frühromantik. Spätromantik. Von der Romantik zum Biedermeier.	2
6	Thema 7. Naturalismus (1880-1900). Naturalismus im europäischen Ausland. Die wichtigsten Vertreter. Sekundenstil. Dramentheorien. Die Überwindung des Naturalismus.	2
7	Thema 8. Expressionismus (1910-1925). Genese des Begriffs. Die neuen Themen. Drama als Bühnenkunststück. Auflösung der expressionistischen Bewegung.	2
8	Thema 9. Literatur der BRD und der DDR (1945-1990). Literatur der Nachkriegszeit. „Gruppe 47“. „Gruppe 61“. Literatur von Frauen. Postmoderne. Erste Phase: Antifaschistische Literatur. Zweite Phase: Schematisierte Wirklichkeitsdarstellung. Dritte Phase: Konsolidierung. Drama; Lyrik; Literarische Vorbilder. „Wiener Gruppe“. Lyrik. Hörspiel. Prosa: Drama seit Mitte der 60-er Jahre. 5. Prosa und Lyrik seit den 70-er Jahren.	2
9	Thema 10. Literatur im wiedervereinigten Deutschland (seit 1990) Fall der Mauer. Umgang mit Stasi-Akten. Kristallisationspunkt Berlin. Stücke und Zeitroman.	2
10	Thema 11. Literatur Österreichs seit 1945. Politische Situation: Zeitschriften; „Wiener Gruppe“. Spiel mit der Sprache. Lyrik. Hörspiel. Prosa: Autobiographisches Erzählen; Frauenliteratur. Drama seit Mitte der 60-er Jahre. Prosa und Lyrik seit den 70-er Jahren.	2
11	Thema 12. Literatur der deutschsprachigen Schweiz seit 1945. Literatur vor 1945 und Situation nach 1945: Romane der 60-er Jahre: Thema: Krankheit und Tod. Freude am Erzählen. Schweizer Mikrokosmos. Botschaften vom Ende.	2
	Усього годин	22

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Форми контролю	Кількість годин
1	Deutsche Literatur von ihren Anfängen bis zum Ende des frühen Mittelalters. Humanismus und Reformation (1470/80-1600). Barock (1600-1700) Althochdeutsche Literatur in der Karolingerzeit. Literatur des Hochmittelalters. Literatur des Spätmittelalters. Deutscher Humanismus. Epik des Barock. Drama des Barock. Lyrik des Barock. Pietismus. Rokoko. Empfindsamkeit	оцінка виступів учасників мозкового штурму	2
2	Aufklärung (1720-1785). Sturm und Drang (1767-1785/90) Oden und Hymnen. Trauerspiel. Elegien. Jan Paul. Heinrich von Kleist. Kants Philosophie. Das Problem der Gerechtigkeit. Die Aufklärung in Westeuropa und in Deutschland. Reformierung des Theaters. Die bekanntesten Vertreter.	індивідуальне опитування	2

3	Literatur der Zwanziger Jahre (1918-1933). Deutsche Literatur im Exil (1933-1945) Die wichtigsten Vertreter. Mysterienspiel und lyrisches Drama. Impressionismus. Lyrische Prosadichtung. Weimarer Republik. Verschiedene Wege Dichterischer Gestaltung. Montage, Collage, Assoziationen, „Essayismus“. Satire und Lyrik. Bücherverbrennung. Historischer Roman. Exil und Nationalsozialismus als Themen. Innere Emigration.	періодичний контроль (періодична контрольна робота)	2
4	Literatur der Deutschen Demokratischen Republik (DDR). Literatur der Bundesrepublik Deutschland Literatur der Nachkriegszeit. „Gruppe 47“. „Gruppe 61“. Literatur von Frauen. Postmoderne. Fall der Mauer. Umgang mit Stasi-Akten. Kristallisationspunkt Berlin. Stücke und Zeitroman.	оцінювання змісту виконаних завдань	2
5	Literatur der deutschsprachigen Schweiz seit 1945. Literatur Österreichs seit 1945 Literatur vor 1945 und Situation nach 1945: Romane der 60-er Jahre: Thema: Krankheit und Tod. „Wiener Gruppe“. Lyrik. Hörspiel. Prosa. Drama.	періодичний контроль (періодична контрольна робота)	2
	Усього годин		10

9. Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Теми і перелік питань що внесені на самостійне вивчення	Кількість годин
1	Thema 1. Deutsche Literatur von ihren Anfängen bis zum Ende des frühen Mittelalters. Humanismus und Reformation. Buß- und Heilsdichtung in der Zeit der Salier, vorhöfische Dichtung und Spielmannsdichtung (1050-1170).	6
2	Thema 2. Humanismus und Reformation (1470/80-1600) Die Reformation. Drama.	6
3	Thema 3. Aufklärung (1720-1785) Reformierung des Theaters. Die bekanntesten Vertreter: Gotthold Ephraim Lessing (1729-1781); Christoph Martin Wieland (1733-1813);	6
4	Thema 4. Sturm und Drang (1767-1785/90) Drama des Sturm und Drang. Roman. Ballade. Thema 5. Klassik (1786-1805). Goethes klassische Dramen; Goethes Lyrik. Schillers Lyrik; Schillers Dramen.	6
5	Thema 6. Romantik (1798-1830). Frühromantik. Spätromantik.	4
6	Thema 7. Naturalismus (1880-1900). Die wichtigsten Vertreter. Sekundenstil. Dramentheorien.	6
7	Thema 8. Expressionismus (1910-1925). Die neuen Themen. Drama als Bühnenkunststück.	4
8	Thema 9. Literatur der BRD und der DDR (1945-1990). Literatur von Frauen. Postmoderne. Antifaschistische Literatur. Drama; Lyrik; Literarische Vorbilder. Hörspiel. Prosa und Lyrik seit den 70-er Jahren.	4
9	Thema 10. Literatur im wiedervereinigten Deutschland (seit 1990) Fall der Mauer. Stücke und Zeitroman.	4
10	Thema 11. Literatur Österreichs seit 1945. Spiel mit der Sprache. Lyrik. Hörspiel. Prosa. Autobiographisches Erzählen. Frauenliteratur. Drama. Prosa und Lyrik.	4

11	Thema 12. Literatur der deutschsprachigen Schweiz seit 1945. Romane der 60-er Jahre: Thema: Krankheit und Tod. Schweizer Mikrokosmos. Botschaften vom Ende.	4
	Усього годин	58

**Теми рефератів, есе, презентацій, творчих проектів для самостійної виконання
(не передбачено)**

Теми курсових робіт (не передбачено)

10. Методи навчання

Основним методом навчання є модульно-рейтинговий. Курс передбачає подачу навчального матеріалу у формі лекцій та закріплення його на практичних заняттях із застосуванням методів спостереження й аналізу мовних фактів, методу бесіди, тренувальних вправ, роботи з основною та додатковою літературою, використання комп'ютерних технологій.

Словесні методи навчання: бесіда, евристична бесіда, пояснення, розповідь, лекція, проблемна лекція, навчальна дискусія, самостійна робота, інтерактивні методи на семінарських заняттях, інструктаж, робота з підручником.

Бесіда — діалогічний метод навчання, за якого вчитель із допомогою вдало поставлених питань спонукає учнів відтворювати раніше набуті знання, робити самостійні висновки-узагальнення на основі засвоєного фактичного матеріалу. Метод бесіди реалізується за допомогою запитань — відповідей. Якщо запитання мають тільки інформаційний характер («Що?», «Де?», «Коли?»), бесіда є повідомлюючою.

Розповідь — образний, динамічний, емоційний виклад інформації про різні явища і події. Характеризується відсутністю взаємних питань між викладачем та учнями, незначною тривалістю (10—12 хв.), доступною формою викладу. Викладач може використовувати цитати, резюмування, наочні засоби, яскраві образні приклади, зіставлення. Розрізняють три типи розповіді: розповідь-вступ (використовують перед вивченням нової теми для стимулювання та актуалізації опорних знань), розповідь-викладання (пояснення), розповідь-завершення (проводять після пояснення або вивчення теми з метою узагальнення вивченого, підбиття підсумків).

Лекція — інформативно-доказовий виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу. Структура лекції є наслідком творчості вчителя. Проте доцільно передбачити: вступ (чіткий, короткий, виразний виклад вихідних позицій, можливе використання яскравих фактів, суперечливих ситуацій); виклад основного змісту (послідовне, адаптоване до рівня сприйняття викладення матеріалу); висновок (коротке узагальнення або яскрава цитата, що підбиває підсумок).

Інструктаж — короткі, лаконічні, чіткі вказівки (рекомендації) щодо виконання дії. Поділяється на вступний, поточний і заключний. Вступний інструктаж проводять перед початком самостійної роботи учнів, щоб довести до них мету й способи виконання завдання. Поточний інструктаж проводять у процесі самостійної роботи. Розрахований він на допомогу окремим учням.

Наочні методи навчання

До наочних методів навчання належать: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, презентації.

Метод ілюстрування — оснащення ілюстраціями статичної (нерухомої) наочності, плакатів, малюнків, картин, карт, схем та ін.

Метод демонстрування — показ рухомих засобів наочності, приладів, дослідів, технічних установок тощо. Можливий показ учням різноманітних наочних об'єктів — реальних предметів (безпосередня наочність) та їх зображень (опосередкована наочність).

За критерієм взаємодії учня з об'єктом наочності вона може бути споглядальною та

дієвою. Споглядальною наочність є тоді, коли учні під керівництвом учителя спостерігають, розглядають об'єкти в натурі або в зображеннях; дієвою є наочність — коли пізнають об'єкти, діючи: виготовляють (моделі, карти, діаграми, таблиці), спостерігають і виготовляють різні предмети й матеріали в навчальних майстернях, кабінетах, лабораторіях тощо. Поєднуючи споглядання з дією, наочність допомагає засвоювати знання глибше й повніше, ніж спостереження без праці.

За критерієм відображення засобами наочності дійсності їх поділяють на такі види:

1. *Натуральні об'єкти* — рослини, тварини, знаряддя і продукти праці, мінерали, хімічні речовини та ін. Конкретність, повноту, багатогранність натуральних об'єктів не можуть замінити штучні зображення. Але використання на уроках натуральних об'єктів не завжди можливе.

2. *Зображальні* (образно-опосередковані) засоби — навчальні картини, репродукції художніх картин, макети, муляжі та ін. Цінність їх у тому, що вони в яскравій образній формі відображають складні предмети і явища. При їх використанні необхідно звертати увагу на внутрішню суть зображень, маючи на меті навчити учнів читати картину, бачити головне в ній (ідею, основний зміст). Так само слід спрямовувати сприймання учнів на найістотніші ознаки й особливості предметів, представлених у вигляді макетів, муляжів, скульптур (загальна структура предмета, основні його частини, взаємозалежність між ними).

3. *Схематичні засоби* — географічні, топографічні, історичні карти, схеми, малюнки, діаграми, графіки тощо. Вони відображають дійсність в умовних, символічних і графічних формах, схематично, але чітко показують кількість та просторові відношення між окремими елементами відображуваних явищ, зв'язки й залежності між різними сторонами об'єкта.

Практичні методи навчання

Використовують для безпосереднього пізнання дійсності, поглиблення знань, формування вмінь і навичок. До них належать: вправи, лабораторні, практичні, графічні й дослідні роботи, конспектування лекцій, матеріалів самостійної роботи, тезування основних положень науково-методичних праць, самостійний науково-критичний аналіз художніх текстів.

Вправи — цілеспрямоване, багаторазове повторення учнями певних дій та операцій (розумових, практичних) для формування навичок і вмінь. Їх особливості залежать від змісту і дидактичної мети навчання. За формою навчальної діяльності учнів вправи поділяють на усні, письмові, графічні, технічні. Усні вправи широко застосовують при викладанні всіх предметів: усна лічба на уроках математики, усні вправи з мови, розповідь з історії, літератури, опис у географії, фізиці тощо. Письмові вправи виконують при вивченні різних предметів, найчастіше — мови та математики. На уроках з мови учні виконують різні види переписування, диктанти, стилістичні вправи, творчі роботи та повідомлення. При виконанні графічних вправ учні виражають свої знання зображальними засобами — малюванням і кресленням.

Лабораторні роботи — вивчення у школі природних явищ за допомогою спеціального обладнання. Вони є одним із видів дослідницької самостійної роботи учнів, здійснюваної за завданням учителя в спеціально пристосованому приміщенні (лабораторії), де є необхідне обладнання (прилади, столи, витяжні шафи та ін.). Така робота сприяє поєднанню теорії з практикою, виробленню вмінь працювати з приладдям, опрацьовувати, аналізувати результати вимірювань і науково обґрунтовано оцінювати їх. Лабораторні роботи проводять як в ілюстративному (учні у своїх дослідках відтворюють те, що було попередньо продемонстровано учителем або прочитано в підручнику), так і в дослідницькому плані (учні самі вперше виконують поставлене перед ними пізнавальне значення й на основі дослідів самостійно приходять до нових висновків).

Практичні роботи — застосування знань учнями у ситуаціях, наближених до життєвих. Вони передбачають безпосереднє використання знань учнів у суспільно

корисній праці (заміряння, зіставлення, визначення ознаки та властивостей предметів, формулювання висновків). За своєю метою й завданнями аналогічні лабораторним роботам. Під час вивчення деяких навчальних предметів застосовують термін “лабораторно-практичні роботи” (в геометрії, хімії, трудовому навчанні). Сприяють розвитку пізнавальних сил, самостійності учнів, формуванню умінь і навичок, необхідних для майбутнього життя й самоосвіти, розвитку спостережливості й аналізу явища. Зміст і прийоми виконання практичних робіт зумовлюються специфікою навчального предмета. До них учитель вдається перед поясненням нового матеріалу (для актуалізації опорних знань та умінь), у процесі розповіді (для ілюстрування теоретичних положень) або після вивчення матеріалу (з метою узагальнення і систематизації комплексного застосування знань).

Графічні роботи — відображення знань учнів у кресленнях, графіках, діаграмах, гістограмах, таблицях, ілюстраціях, ескізах, замальовках із натури. Виконують за завданням і під керівництвом учителя. Застосовують під час вивчення теоретичних навчальних предметів на всіх етапах шкільного навчання.

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання:

- усний;
- письмовий (перша ті друга контрольні точки);
- тестовий контроль;
- практична перевірка під час практичних занять;
- контроль виконання завдань самостійної роботи (реферати, есе, презентації, творчі проекти тощо)
- підсумковий (семестровий) – екзамен.

Періодичний контроль складається з двох контрольних робіт (перша ті друга контрольні точки).

Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання.

Перша контрольна робота включає питання з тем Блоку 1. **Literatur von ihren Anfängen bis zum Ende des 19-ten Jahrhunderts.**

Друга контрольна робота – Блок 2. **Literatur der neuen Zeit.**

Екзаменаційний білет включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (під час семінарських занять), контролю виконання завдань самостійної роботи (есе, презентації, творчі проекти), періодичного контролю періодична контрольна робота, екзамену. За результатами суми двох періодичних контрольних робіт, оцінки за поточний контроль та екзаменаційної оцінки виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Загальна система оцінювання курсу

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($\bar{X}_{ср}$) за

діяльність здобувача на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{\text{ср}}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $\text{ПК} = (X_{\text{ср}}) \cdot 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності здобувача на всіх заняттях $X_{\text{ср}} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $\text{ПК} = 4.1 \cdot 20 / 5 = 4.1 \cdot 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $\text{КТ} = \text{ПК} + \text{ПКР} = 16 + 30 = 46$ (балів).

Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $\text{ЗР} = (\text{ПО} + \text{Е}) / 2$.

Здобувач, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни.

Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю.

Критерії оцінювання поточного контролю на семінарських заняттях (усне, письмове опитування):

«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Критерії оцінювання періодичного контролю

Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Максимальна кількість балів – 30.

П'ять тестових завдань по 2 бали – 10 балів.

Два розгорнуті питання по 10 балів.

Розгорнуті відповіді на 2 завдання оцінюються за 10-бальною шкалою.

10-9 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможний мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу..

8-7 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми, але ще не зовсім правильно може використати знання на практиці. Має незначні помилки у викладі матеріалу.

6-5 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал; не дає вичерпної відповіді на контенті питання.

4-3 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні.

1-2 балів: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів: відповідь відсутня

Критерії оцінювання підсумкового (семестрового) контролю

Підсумковий контроль з дисципліни «Література німецькомовних країн» відбувається у формі екзамену.

Екзаменаційний білет включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Максимальна кількість балів 100.

Тестові завдання 20 тестів по 2 бали.

Розгорнуті відповіді на два завдання оцінюються за 30-бальною шкалою.

25-30 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможний мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

19-24 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації.

13-18 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, поверхово сприймає його зміст, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал. Не здатен виділяти суттєві ознаки вивченого.

7-12 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні. Допускає багато суттєвих помилок у викладенні матеріалу.

1-6 балів: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого.

0 балів: відповідь відсутня.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Barbara Baumann Brigitta Obere. Deutsche Literatur in Epochen. – Ismaning: Max Hueber Verlag, 2000. – 368 S.
2. Barbara Baumann Brigitta Obere. Deutsche Literatur in Epochen. Arbeitsaufgaben. – Ismaning: Max Hueber Verlag, 2000. – 120 S.
3. Штезель М.Д. История немецкой литературы: Учеб. для ин-тов и фак-тов ин. языков. – испр. и доп. – М.: Высш. шк., 1984. – 344 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

4. Артамонов С.Д. Зарубежная литература XVII-XVIII веков: Хрестоматия. – М.: Просвещение, 1982. – 608 с.
5. Артамонов С.Д. История зарубежной литературы XVII-XVIII веков. – 2-е изд., дораб. – М.: Просвещение, 1988. – 607 с.
6. Берковский Н.Я. Иенские романтики // Берковский Н.Я. Лекции и статьи по зарубежной литературе. – СПб.: Азбука-классика, 2002. – С. 33-53.
7. Берковский Н.Я. Романтизм в Германии. – Л.: Худ. лит., 1973. – 568 с.
8. Габитова Р.М. Философия немецкого романтизма. – М.: МГУ, 1978.
9. Горбунов А.М. // Панорама веков: Зарубежная проза от возникновения до XX века: Популярная библиографическая энциклопедия. – М.: Кн. палата, 1991. – 576 с.
10. Грешных В.И. Ранний немецкий романтизм: фрагментарный стиль мышления. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1991. – 144 с.
11. Зарубежная литература XIX века: Реализм: Хрестоматия историко-литературных материалов: Уч. пособие. – М.: Высш. шк., 1990. – 384 с.
12. Зарубежная литература XVIII века: Хрестоматия / Под ред. Б.И.Пуришева. – 2-е изд., доп. и испр. – М.: Высш.шк., 1988. – Т. 2. – 395 с.
13. Зарубежная литература XX века, 1917-1945: Хрестоматия / Под ред. Б.И. Пуришева, Н.П.Михальской: Уч. пос. – М.: Просвещение, 1986. – 400 с.
14. Зарубежная литература XX века: Уч. пос. / Под ред. З.Т.Гражданской. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Просвещение, 1973. – 750 с.
15. Зарубежная литература: XIX век. Романтизм. Критический реализм. Хрестоматия. Уч. пос. / Под ред. Я.Н.Засурского. – М.: Просвещение, 1979. – 639 с.
16. История зарубежной литературы XVIII века. – М.: Высш. шк., 1991. – 333 с.
17. История зарубежной литературы XVII-XVIII веков / Под ред. С.Д.Артамонова. – 2-е изд., дораб. – М.: Просвещение, 1988. – 607 с.
18. История зарубежной литературы XX века. 1871- 1917. – 4-е изд., дораб.: Уч. пос. – М.: Просвещение, 1989. – 416 с.
19. История зарубежной литературы, 1945-1980: Уч. для студентов-филологов / Л.Г.Андреев и др. – М.: Изд-во МГУ, 1989. – 413 с.
20. История зарубежной литературы: Средние века и Возрождение. – 4-е изд., испр. и доп. – М.: Высш. шк., 1987. – 415 с.
21. История литературы ФРГ / Под ред. И.М. Фрадкина. – М.: Наука, 1980. – 687 с.
22. История немецкой литературы: В 5 т. / Под ред. Н.И. Балашова. – М.: Наука, 1962-1976.
23. Кудрявцева Т. В. Новейшая немецкая поэзия (1990-2000): основные тенденции и художественный ориентиры. – Москва: ИМЛИ РАН, 2008. – 478 с.
24. Кузнецова А. Ю. Зарубежная литература второй половины XX века. – Великие Луки, 2004. – 420 с.
25. Кучумова Г. В. Немецкоязычный роман 1980-2000: курс на демифологизацию. – Самара: Изд. САГА, 2009. – 152 с.
26. Либман З.Я. Разрушение человеческого образа в литературе модернизма: Дисс... д-ра филол. наук: 10.644. – К., 1970. – 1200 с.

27. Литературный энциклопедический словарь / Под общ. ред. В.М.Кожевникова. – М.: Советская энциклопедия, 1987. – 752 с.
28. Мелетинский Е.М. Зрелое Средневековье // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – Т. 2. – М.: Наука, 1984. – С. 522 – 586.
29. Мелетинский Е.М. Раннее Средневековье // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – Т. 2. – М.: Наука, 1984. – С. 449 – 483.
30. Михайлов А.В. Австрийская литература // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – М.: Наука, 1990. – Т. 7. – С. 393-400.
31. Михайлов А.В. Традиционное и новое в австрийской литературе второй половины XIX века // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – М.: Наука, 1990. – Т. 7. – С. 393-395.
32. Михайлов А.В. Эстетические идеи немецкого романтизма // Эстетика немецких романтиков. – М., 1987. – С. 7-43.
33. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму. – Тернопіль: Богдан, 2001. – 416 с.
34. Наливайко Д. Німецький романтизм // Вікно в світ. – 1999. – № 1. – С. 90-115.
35. Наливайко Д.С. та ін. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму: Підручник. – К.: Заповіт, 1997.
36. От пределов Средневековья к горизонту Возрождения. Германия // Горбунов А.М. Панорама веков: Зарубежная проза от возникновения до XX века: Популярная библиографическая энциклопедия. – М.: Кн. палата, 1991. – С. 173- 176.
37. Пронин В.А. История немецкой литературы. – М.: Наука, 2007. – 387 с.
38. Пуришев Б.И. Литература Позднего Средневековья. XIV-XV века // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – Т. 3. – М.: Наука, 1985. – С. 174 – 177.
39. Пуришев Б.И. Немецкая литература XVII века // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – М.: Наука, 1987. – Т. 4. – С. 235 – 266.
40. Роганова И. С. Немецкая литература конца XX века и актуализация постмодернистской парадигмы. – М.: НЛЮ, 2007. – 387 с.
41. Соколова Е. В. «Диалог невозможен»: коммуникативная проблематика в современной литературе Германии. Аналитический обзор. – Москва: РАН ИОН, 2008. – 278 с.
42. Романтизм и реализм в литературных взаимодействиях. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1982. – 128 с.
43. Седельник В.Д. Литература Швейцарии на немецком языке // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – М.: Наука, 1987. – Т. 4. – С. 268 – 271.
44. Седельник В.Д. Швейцарская литература // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – М.: Наука, 1990. – Т. 7. – С. 400-405.
45. Современная литература за рубежом: литературно-критические статьи: Сб. 5. – М.: Советский писатель, 1983. – 664 с.
46. Тураев С.В. Австрийская литература // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – М.: Наука, 1987. – Т. 6. – С. 79 – 87.
47. Тураев С.В. Веймарский классицизм // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – М.: Наука, 1985. – Т. 3. – С. 229-234.
48. Тураев С.В. Воссоединение Германии и немецкая литература // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – М.: Наука, 1990. – Т. 7. – С. 385- 393.
49. Тураев С.В. Гердер и движение «Бури и натиска» // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – М.: Наука, 1988. – Т. 5. – С. 213 – 222.
50. Тураев С.В. Литература в годы посленаполеоновской реакции // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – М.: Наука, 1987. – Т. 6. – С. 51- 65.
51. Тураев С.В. Литература второй половины века // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – М.: Наука, 1985. – Т. 3. – С. 203-245.

52. Тураев С.В. Литература начала XIX в. // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – М.: Наука, 1987. – Т. 6. – С. 36-51.
53. Тураев С.В. Немецкая литература [Раннее Просвещение] // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – М.: Наука, 1988. – Т. 5. – С. 193 – 213.
54. Тураев С.В. Немецкая литература от революции 1848-1849 гг. до объединения Германии // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – М.: Наука, 1990. – Т. 7. – С. 370- 393.
55. Тураев С.В. Швейцарская литература // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – М.: Наука, 1988. – Т. 5. – С. 245– 250.
56. Тураев С.В. Швейцарская литература // История Всемирной литературы: В 9-ти т. – М.: Наука, 1987. – Т. 6. – С. 79-87.
57. Федоров А.А. Зарубежная литература XIX-XX веков: Эстетика и художественное творчество. – М.: Издательство МГУ, 1989. – 253 с.
58. Штезель М.Д. История немецкой литературы: Учеб. для ин-тов и фак-тов ин. языков. – испр. и доп. – М.: Высш. шк., 1984. – 344 с.
59. Энциклопедия мировой литературы / Под ред. С.В.Стаховского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Акопян Я. А. Новалис и Гессе // <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/articles-ger/index.htm>
2. Андреюшкина Т. Н. Немецкий сонет: эволюция жанра // <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/articles-ger/index.htm>
3. Андриєнко О.В. Міфологічна семантика філософської казки «Крихітка Цахес» в аспекті індоєвропейського світосприйняття // http://iai.donetsk.ua/_u/iai/dtp/CONF/2_2005/articles/stat41.html
4. Анненский И.Ф. Генрих Гейне и мы // <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/articles-ger/index.htm>
5. Аркан Ю. Л. Некоторые основания Романтизма // <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/articles-ger/index.htm>
6. Арменкова О. А. Драма Георга Бюхнера "Смерть Дантона" в контексте западноевропейской исторической драмы // <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/articles-ger/index.htm>
7. Афанасьев А. Гейне // <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/articles-ger/index.htm>
8. Афанасьев А. Гофман // <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/articles-ger/index.htm>
9. Белоусов М. Г. Сюжет о Тангейзере в немецкой литературе // <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/articles-ger/index.htm>
10. Брюсов В. Я. О Новалисе // <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/articles-ger/index.htm>
11. Бузукашвили И. В сказке как в жизни // <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/articles-ger/index.htm>
12. Виндельбанд В. Фридрих Гельдерлин и его судьба // <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/articles-ger/index.htm>
13. Габитова Р. М. Эстетика немецкого романтизма // <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/articles-ger/index.htm>
14. Гарин И. И. Гелдерлин // <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/articles-ger/index.htm>
15. Гарин И. И. Пророки и поэты. 18 век // <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/articles-ger/index.htm>
16. Гачев Г.Д. Ментальности народов мира // http://imwerden.de/pdf/gachev_nacionalnye_obrazy_mira_1988.pdf
17. Гачев Г.Д. Миры Европы. Взгляд из России // <http://www.livelib.ru/book/1000410219>
18. Потехина И.Г. История литературы Германии, Австрии и Швейцарии. – Учебное пособие. – СПб, 2010. – 82 с. // http://elibrary.finec.ru/materials_files/339519372.pdf

19. Гачев Г.Д. Национальные образы мира. Космо-Психо-Логос // http://onlinelibrary.at.ua/publ/knigi/filosofija/gachev_g_d_nacionalnye_obrazy_mira_kosmo_psikho
20. Гессе Г. Новалис // www.hesse.ru/books/articles/
21. Горбовская С. «Голубые цветы» во французской, немецкой и русской литературно-художественных традициях XVIII-XIX вв. // <http://www.proza.ru/2009/03/29/717>
22. Иванов Вяч. О Новалисе // http://www.rvb.ru/ivanov/vol4/01text/02papers/4_162.htm
23. Карельский А.В. Немецкий Орфей: беседы по истории западных литератур <http://magazines.russ.ru/inostran/2006/6/ka7.html>
24. Смолина О.В. Сказка и сказочность в творчестве Новалиса: Автореф. дис. канд. филол. н. – СПб.: РГПУ им. А.И. Герцена, 2001 // <http://dissertation1.narod.ru/avtoreferats3/b5.htm>
25. Хазиев В.С. Герменевтические упражнения над стихотворением Гейне «FICHTENBAUM» // http://www.philos.msu.ru/vestnik/philos/art/2006/kgaziev_hermen.htm

Інтернет-енциклопедії Німеччини:

[Institut für deutsche Sprache, Mannheim](#)
[Gesellschaft für deutsche Sprache, Wiesbaden](#)
[Wortschatz der deutschen Sprache](#)
[Grimm, Deutsches Wörterbuch](#)
[Newsgroup zur deutschen Sprache \(de.etc.sprache.deutsch bei Google, FAQs zur Newsgroup\)](#)
[Rechtschreibung mit Online-Prüfung, Grammatik, Morphologie und anderes](#)
[woerterbuch.info - Deutsch-Englisch Wörterbuch mit 600.000 Übersetzungen und 125.000 Synonymen](#)
[Magazin Deutsche Sprachwelt](#)

Бібліотеки:

<http://www.rsl.ru> Російська державна бібліотека
<http://www.benran.ru> Бібліотека по природничим наукам РАН
<http://www.lib.msu.ru> Наукова бібліотека МДУ
<http://www.gpntb.ru> Державна публічна науково-технічна бібліотека

Німеччина:
<http://staatsbibliothek-berlin.de/> - Державна бібліотека в Берліні
<http://www.zlb.de/index.html> - Центральна бібліотека в Берліні
<http://www.ub.fu-berlin.de/> - Бібліотека Берлінського вільного університету
<http://www.suub.uni-bremen.de/> - Бібліотека Бременського університету
<http://www.sub.uni-hamburg.de/> - Бібліотека Гамбургського університету
<http://www.zbmed.de/> - Національна медична бібліотека в Кельні

Україна:
<http://www.nbu.gov.ua/> - Українська нац. бібліотека ім. В.И.Вернадського
<http://www.library.univ.kiev.ua/> - Наукова бібліотека ім. М.Максимовича Київського національного університету
<http://www-library.univer.kharkov.ua/> - Наукова бібліотека Харківського національного університету
<http://library.kharkov.ua/> - Харківська обласна наукова бібліотека ім. В.Короленко

Франція:
<http://www.sorbonne.fr/=Superieur.html> - Бібліотека університету Сорбони

Чехія:
<http://www.nkp.cz/> - Чеська національна бібліотека